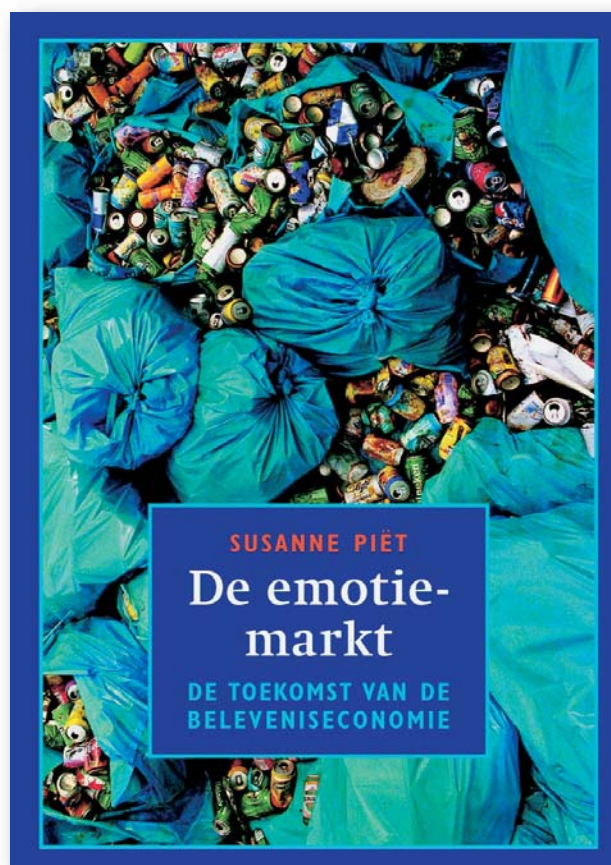

Oplopende **emoties** en een werkend perspectief

DRS. HARRY STARREN

Bij de toekenning van de titel 'Managementboek van het jaar' toonde auteur **dr. Susanne Piët** zich oprecht verbaasd. Zij had de nominatie als wonderlijk gevonden en dus geen moment rekening gehouden met de uitverkiezing. Haar dankrede bevatte enkele flarden tekst die verwaaiden in het geroezemoes van het eerste 'Managementboeken gala'. Het werd uiteindelijk toch nog een gezellige avond die het geluk had aan de aandacht van Dröge te zijn ontsnapt. De uitverkiezing heeft in 'gezaghebbende kringen' veel wrovel gewekt. Het werd in mijn omgeving chaotisch genoemd,

De emotie-markt, de toekomst van de beleviseconomie

dr. Susanne Piët
Peerson Education, 2004

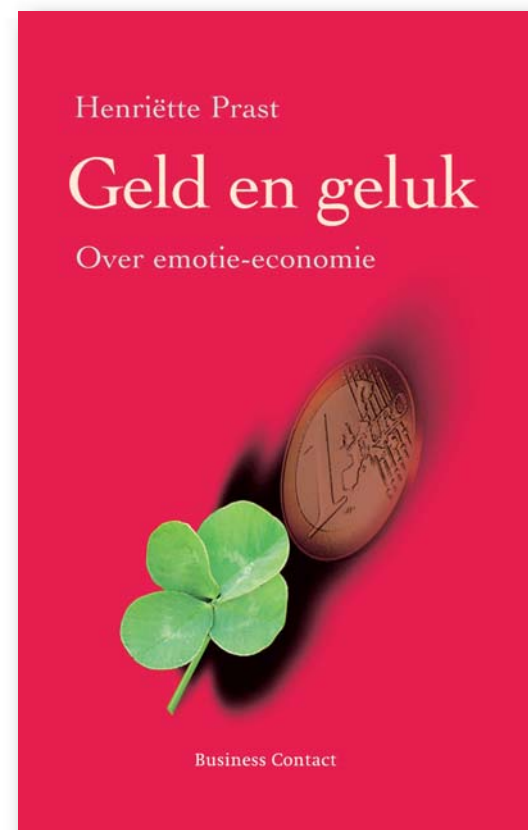
onsamenhangend op zijn best en in de verste verte geen managementboek.

Over het laatste zijn vriend en vijand het eens. De belangrijkste verdienste van het boek is dat het geen managementboek wil zijn. En die opzet is meer dan geslaagd. Het is een poging om het tijd-gewricht te verstaan en deze kritisch te becommentariëren. Piët krijgt haar argumenten maar met moeite in het gelid. Het is een emotioneel boek waarin de auteur overweldigd wordt door fenomenen die illustraties en kanttekeningen zijn van een onvolwassen beleviseconomie op zoek naar zin en betekenis. Piët lijkt heen en weer geslingerd te worden tussen waardering en afschuw, tussen begrip en verbijstering, tussen omhelzing en afstoting. Zo beschouwd is het een illustratie van zijn eigen thema: emotioneel op zoek naar betekenis die gezocht en gevonden wordt in alle cultuuruitingen, de gesprekken aan de keukentafel niet uitgezonderd. Postmoderner kan het niet.

Dat maakt het boek tot een beleviseconomie: het heeft iets van Havelaars 'pak van Sjaalman', alles komt aan de orde: de nieuwe culturen, de postmoderne mens, goed en kwaad, moed en lafheid, echt en onecht. Nergens is het boek erg precies, maar in alles is het relevant. Het levert een onnavolgbaar boek op in de dubbele betekenis van het woord.

Voor wie zich daar aan ergert is het boekje van **Henriëtte Prast** een verademing. Prast is de ideale didacticus: een vraag wordt gesteld, een dilemma verhelderd en van een voorlopige conclusie voorzien. Prast toont zich in deze beperking een meester. Zij zoekt de verbinding tussen economie en psychologie en vindt die bij voorkeur in de persoonlijk levenssfeer. Zij maakt – keer op keer – een einde aan de mythe van de rationeel afwegende mens. Het hart heeft redenen die de rede niet kent, zei de Franse filosoof Blaise Pascal al en Prast vraagt begrip voor onze emoties. Die hebben zo hun eigen redenen. Wat economen gemakkelijk verslijten voor irrationeel (voor hen onverklaarbaar!) is voor wie zich verdiept in de psychologie zo gek nog niet. Prast verbindt de twee vakgebieden op een wijze die mij aan Jan Pen deed denken. Gedreven door oprechte verwondering over wat ons drijft en gedistantieerd genoeg om daar helder over te rapporteren. Steevast ligt de aanleiding in een artikel of een recent verschenen onderzoek.

De columns kenmerken zich door een laatste alinea waar zij de moraal van het verhaal samenvat zodat de lezer niet in het ongewisse achterblijft. Alles komt goed.

Geld en geluk, over emotie-economie

Henriëtte Prast
Business contact, 2004.

Donald Kalff twijfelt of het goed komt. Als het zo doorgaat. In zijn boek *Onafhankelijkheid voor Europa* analyseert hij het Amerikaanse ondernemingsmodel en stelt vast dat dit model in zijn ongeremdheid het stelsel bedreigt waar zij een uiting van is. Het kapitalisme heeft geen vijand nodig als het de vorm houdt die het in de Verenigde Staten gekregen heeft.

Alle incentives zijn gericht op de korte termijn en leiden tot waardeonttrekking in plaats van waardedoelvoeging. De continuïteit kan alleen worden gecreëerd door wereldwijde afwenteling die kan worden afgedwongen door dominantie. Aan deze dominantie moet en kan Europa zich onttrekken als het zichzelf serieus durft te nemen.

En als het de kracht van haar eigen ondernemingsmodel durft te ontwikkelen. Analooq aan het baanbrekende werk van Michel Albert, *Capitalisme contra kapitalisme*, onderscheidt Kalff het Amerikaanse model van het Rijnlandse, het Europese model. Kalff neemt op basis van een uiterst heldere analyse van het Amerikaanse model stelling. Hij laat zien dat de Amerikaanse benadering ook zit met onbedoelde (en in zijn ogen ongewenste) gevolgen en onzichtbare kosten.

De prestaties lijken indrukwekkender dan ze zijn. De Europese benadering – mits goed verstaan – is duurzamer en ook op korte (!) termijn zijn de prestaties groter. Dit vergt een rechte rug in een wereld die gedomineerd wordt door het Amerikaanse

Onafhankelijkheid voor Europa, het einde van het Amerikaanse ondernemingsmodel

Donald Kalff
Business contact, 2004.

model. Maar een rechte rug is niet voldoende. Het Europese model is onvoldoende geëxpliciteerd en daarom geen waardige concurrent. Kalff geeft in zijn boek de outline van het Europese model en roept op dit verder te ontwikkelen.

Dit kan door haar variëteiten te onderzoeken en door haar instrumenten: eigendomsverhoudingen, zeggenschap, beloning, agendering, personeelsontwikkeling en samenwerking te ontwikkelen. Een hoopvol boek. <<

Harry Starren
algemeen directeur
de Baak Management
Centrum VNO-NCW